

ТРАНСФОРМАЦІЯ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ ПІД ВПЛИВОМ ПРОЦЕСУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Дубель М. В.

аспірант Донецького національного університету імені Василя Стуса

Переважає більшість країн взяли курс на реалізацію технологічного, інноваційного, цифрового розвитку в своїх стратегіях на середньо- і довгострокові перспективи. Тому сьогодні розглядати міжнародну торгівлю країн світової спільноти неможливе без урахування фактору діджиталізації. Саме ця обставина робить тему дослідження актуальною.

Серед науковців, що займалися вивченням впливу цифрової трансформації світової економіки можна виділити Д. Фурлонгера, П. Еванса, А. Гевера та інших.

У доповіді ЮНКТАД за 2017 р., присвяченій інформаційній економіці, було відзначено, що вплив цифрової складової на розміри і можливості міжнародної торгівлі країн мають тенденцію до зростання досить високими темпами [1].

Відомо, що близько 6,5% світового ВВП в даний час формується за рахунок створення послуг і виробництва товарів інформаційно-комунікаційних технологій за допомогою використання робочої сили приблизно 100 млн. співробітників по всьому світу. Серед найбільших глобальних ринків, де були відзначені найбільш високі показники електронної торгівлі (25 трлн. дол. США у 2015 р.), слід зазначити США, Японію, Китай, Південну Корею, Німеччину (близько 85,5% сегмента B2B – «бізнес для бізнесу»).

У вищезгаданій доповіді також наводиться інформація, про те, що країни, що розвиваються мають невисокий показник інтернет-торгівлі. Разом з тим спостерігається тенденція до значних темпів частки залучених мешканців цих країн до мережі Інтернет та соціальних мереж. Це є обов'язковою передумовою розвитку цифрової економіки. Так, Китай і Південна Корея вже мають найбільші електронні торгові майданчики, що відповідає сучасним умовам логістики поставок, а також споживачів, які здійснюють торговельні операції за допомогою інтернету.

Важливу роль цифрових технологій для розвитку економіки також відзначають фахівці Світового банку. За їх висновками розвиток цифрової економіки не тільки стимулює економічне зростання, а й відчутно прискорює його темпи. Звідси з'явилося сучасне визначення цифрової економіки фахівцями Світового банку. На їх думку цифрова економіка є

новою парадигмою прискороеного економічного розвитку [2].

Таким чином, в результаті поєднання процесів діджиталізації та глобалізації з'явився новий формат торгових взаємодій – глобальні онлайн-платформи, здатні до 2025 р. збільшити свій вклад в розвиток світового ВВП до 2,7 трлн. дол. США. Крім того, глобальні онлайн-платформи здатні забезпечити робочими місцями близько 72 млн. осіб, а також поліпшити виробничі результати для 540 млн. осіб [1].

Відзначимо основні тенденції для розвитку міжнародних торгових потоків під впливом цифрової трансформації :

1. Зміни у структурі та конфігурації міжнародного обміну. Для міжнародної торгівлі це виражається в наступному:

- за рахунок цифрування товарів можливе збільшення кількості торгівельних послуг (наприклад, інформаційних, технологічних, аудіовізуальних, в сфері інтелектуальної власності та ін.);

- можливий перерозподіл послуг, що надаються з традиційних в більш сучасні, наукомісткі сектори, що передбачають наявність цифрового рішення для широкого спектру послуг, в тому числі засновані на технологіях доповненої реальності (наприклад, послуг фахівців, пов'язаних з виїздом та виконанням робіт за кордоном, споживанням освітніх, медичних, туристичних та інших послуг шляхом фізичної присутності в іноземних державах);

- практична реалізація транскордонних поставок в торгівлі послугами буде залежати від здатності регуляторів до прийняття рішень про прийнятні для всіх учасників трансакцій способи звітності, які будуть мати цифровий формат.

2. Взаємозв'язок діджиталізації з елементами глобальної конкуренції.

Інновації в технологічній сфері призводять до виникнення більш сильної конкуренції на зовнішніх ринках, викликаючи скорочення рівня прибутку в міжнародній комерції. Конкурентоспроможність товарів, яка має відношення до матеріальної сфери виробництва буде все більше створювати критичну концентрацію переваг у лідерів діджиталізації.

3. Нові можливості та формати реалізації міжнародних торгівельних угод під впливом діджиталізації.

Використання та впровадження результатів цифрових інновацій в міжнародні товарообмінні операції призведе до скорочення трансакційних витрат суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. При цьому створюється можливість розвитку принципово нових форм і моделей ведення бізнесу.

Таким чином, розвиток міжнародної торгової системи в сучасних умовах глобалізації та діджиталізації може створити нових лідерів, які будуть здатні задовольняти потреби світового співтовариства на конкурентоспроможних засадах.

Однак, окрім переваг для міжнародної торгівлі діджиталізація створить основу для формування і поширення нових проблем. Серед головних загроз можна виділити кіберзлочинність, фальсифікацію товарів, що спричинить за собою розширення порядку денного всіх країн-членів СОТ в рамках вироблення регулюючих аспектів.

Втрати від кібератак, що реалізуються за допомогою комп'ютерних вірусів, оцінюються в десятки мільярдів доларів. З 2016 р. в світі було скоєно близько 600 млн. злочинів в цифровій сфері. При цьому втрати бізнесу склали близько 400 млрд. дол. США. За даними Microsoft, тільки протягом 2017 р. кількість кібер-злочинів у світі збільшилося в 4 рази [3].

Несприятлива ситуація спостерігаються і в іншому напрямку. Діджиталізація призводить до збільшення розриву між рівнем доходів компаній. З 25 провідних великих високотехнологічних компаній (за показником ринкової капіталізації) 14 знаходяться в США, 3 – на території Європейського Союзу, 3 – в Китаї, 4 – в інших країнах Азії і 1 – в Африці.

Три найбільших високотехнологічних компанії в США мають середній показник ринкової капіталізації понад 400 млрд. дол. США. Для порівняння, середній показник ринкової капіталізації у найбільших високотехнологічних компаніях КНР вдвічі менший та становить 200 млрд. дол. США. В інших країнах Азії показник ринкової капіталізації становить в середньому 123 млрд. дол. США. В країнах Європейського Союзу цей показник це менший – 69 млрд. дол. США. Приблизно стільки ж показник ринкової капіталізації становить у найбільш високотехнологічній компанії Африки – 66 млрд. дол. США [3].

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що тенденція до посилення концентрації як в цифровому, так і в аналоговому світі бізнесу загрожує кількома макроекономічними ризиками і проблемами. По-перше, занепокоєння викликає негативний вплив, який в епоху гіперглобалізації торгівля може спричинити на сукупний попит, допомагаючи капіталу поступово отримувати все більшу частину світових доходів на шкоду частці праці. По-друге, діджиталізація може призвести до зростання розриву у рівні життя. Поряд з більшою схильністю багатьох до накопичення, створює ухил в сторону недоспоживання. Або навпаки, заохочує споживання за рахунок зростання заборгованості.

Список використаних джерел:

1. Information Economy Report 2017. Digitalization, Trade and Development // UNCTAD. New York, Geneva, 2017. P. 60.
2. The website of the World Bank. URL: <https://www.worldbank.org>.
3. The website of the Global Center for Digital Business transformation. URL: <https://www.imd.org/dbt/digital-business-transformation/>.